

BIJLAGE 9

PROTOCOL HYGIENE

Inhoudsopgave Inleiding

- 1. Persoonlijke hygiëne**
 - 1.1. Handhygiëne**
 - 1.2. Persoonlijke verzorging**
 - 1.3. Hoest- en niesdiscipline**
 - 1.4. Tandepoetsen**
 - 1.5. Toilethygiëne**
 - 1.6. Hygiëne tijdens verschoenen**
 - 1.7. Binnenmilieu**
 - 1.8. Ventilatie**
 - 1.9. Temperatuur- en vochtbalans**
 - 1.10. Extreme warme dagen**
 - 1.11. Binnenlucht**
 - 1.11.1. Allergenen**
 - 1.11.2. Rook**
 - 1.11.3. Stoffigheid**
 - 1.11.4. Verf, lijm en spuitbussen**

INLEIDING

Jonge kinderen vormen een kwetsbare groep. Hun afweersysteem is nog volop in ontwikkeling. Via de andere kinderen en bijvoorbeeld door het gebruik van gezamenlijk speelgoed komen zij vaker en op jongere leeftijd in contact met allerlei ziekteverwekkers (micro-organismen) waartegen zij nog geen weerstand hebben opgebouwd. Hierdoor hebben kinderen die een kindercentrum bezoeken een grotere kans om een infectieziekte op te lopen dan kinderen die thuis verblijven.

Wetenschappelijk onderzoek heeft aangetoond dat in een omgeving van drie of meer kinderen het aantal infecties verdubbelt. Omdat een kind infecties ook al kan verspreiden in de asymptomatische fase (waarin het kind nog geen ziekteverschijnselen vertoont), zijn goede hygiënemaatregelen noodzakelijk om onnodige overdracht van ziektekiemen tegen gaan.

Door extra aandacht te besteden aan hygiëne kunnen gezondheidsrisico's worden beperkt. Het gaat daarbij niet alleen om een schone leefomgeving en een goede persoonlijke hygiëne, maar tevens om het voorkomen van risicovol gedrag, waardoor micro-organismen zich kunnen vermenigvuldigen tot grote hoeveelheden.

Om te voorkomen dat kinderen ziek worden is een gezonde leefomgeving (binnen- en buitenmilieu) van belang. Hierdoor blijft het aantal ziektekiemen tot een minimum beperkt. Daarnaast moet er op een verantwoorde manier met voeding worden omgegaan. Wanneer er toch sprake is van een verhoogd risico op besmetting (door bijvoorbeeld zieke kinderen, besmet voedsel of een ongeluk met een open wond), moet er op een juiste manier gehandeld worden. Door een goed beleid op het gebied van medicijnverstrekking, hygiëne bij de bereiding van voedsel en wondverzorging kunnen gezondheidsrisico's tot een minimum worden beperkt.

1. PERSOONLIJKE HYGIENE

1.1. HANDHYGIENE

Ziektekiemen worden onder meer via de handen overgedragen. Een goede handhygiëne door groepsleiding, maar ook door de kinderen, is een van de meest effectieve manieren om besmettingen te voorkomen. De handhygiëne verbetert door geen sieraden te dragen aan handen of polsen. Handen wassen moet gebeuren door zowel ouders als kinderen op de volgende momenten:

Voor:

- het aanraken en bereiden van voedsel;
- het eten of het helpen bij eten; → wondverzorging.

Na:

- hoesten, niezen en snuiten;
- toiletgebruik/billen afvegen;
- het verschonen van een kind;
- contact met lichaamsvochten zoals, speeksel, snot, braaksel, ontlasting, wondvocht of bloed;
- buiten spelen;
- contact met vuil textiel of de afvalbak;
- schoonmaakwerkzaamheden.

Handen wassen gaat als volgt:

- Gebruik stromend water;
- Maak de handen nat en doe er vloeibare zeep op;
- Wrijf de handen (gedurende 10 seconden) over elkaar en zorg ervoor dat water en zeep over de gehele handen worden verdeeld;
- Let op de kritische punten: was ook de vingertoppen goed, tussen de vingers en vergeet de duimen niet;
- Spoel de handen al wrijvend af onder stromend water;
- Droog de handen af met een schone droge handdoek. Gebruik liefst papieren handdoeken.
- Vervang de handdoeken minimaal eens per dagdeel en direct bij zichtbare verontreiniging.

1.2. PERSOONLIJKE VERZORGING

Wondjes

- Wondvocht en bloed kunnen een besmettingsbron zijn.
- Was het wondje met water en desinfecteer met 70% alcohol.
- Zorg dat open wondjes altijd zijn afgedekt met een waterafstotende pleister.

Nagelverzorging

- Onder lange nagels, kunstnagels en geschilferde of gebrokkelde nagellak kunnen micro-organismen zich hechten en vermeerderen. Knip nagels bij voorkeur kort en gebruik liever geen kunstnagels.

Wat te doen bij ziekte van een pedagogisch medewerker?

- Wij roosteren zieke personeelsleden niet in op het moment dat er besmettingsgevaar is voor de kinderen en collega's. Haar dienst wordt zo mogelijk opgevangen door een collega, anders door een invalkracht.

1.3. HOEST- EN NIESDISCIPLINE

Ziektekiemen uit de neus, mond en keel kunnen zich op verschillende manieren verspreiden. Door hoesten en niezen worden ziektekiemen via onzichtbare speekseldeeltjes verspreid in de lucht. Als deze vochtdruppeltjes door een ander worden ingeademd, nestelen de ziektekiemen zich bij deze persoon in de neus, mond, keel of longen met mogelijk ziekte tot gevolg.

Wanneer de hand voor de mond wordt gehouden, kan besmetting optreden via de handen. Een andere verspreidingsweg is via snot of slijm. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een kind dat een snottebel wegveegt en met het vuile handje speelgoed vastpakt. Via het "besmette" speelgoed kan een ander kind op een later tijdstip besmet raken.

De volgende maatregelen kunnen ook aan de kinderen aangeleerd worden:

- Hoest of nies niet in de richting van een ander
- Leer de kinderen het hoofd weg te draaien of het hoofd te buigen
- Houd tijdens het hoesten of niezen de hand of de binnenkant van de elleboog voor de mond
- Was de handen na hoesten, niezen of neus afvegen
- Voorkom snottebellen door de kinderen op tijd de neus af te laten vegen

Zakdoeken

Bij het afvegen van de neus komen er ziektekiemen op de zakdoek en de handen. Hergebruikte zakdoeken zijn een onderschatte besmettingsbron. In een warme (broekzak) en vochtige omgeving gedijen micro-organismen goed. Bij hergebruik van de vuile zakdoek is er een reële kans dat besmetting via de handen wordt overgedragen.

- Gebruik altijd papieren zakdoeken of tissues en gooi die na gebruik weg.

1.4. TANDENPOETSEN

Voor kinderen vanaf 1 jaar geldt het volgende poetsadvies: twee keer per dag poetsen met (peuter-) fluoridetandpasta. Aanbevolen wordt de poetsbeurt 's ochtends na het eten en 's avonds voor het slapen gaan uit te voeren. Wij poetsen de tanden altijd na een maaltijd.

Een tandenborstel kan besmet raken door een vuile beker of een vervuilde tandenborstelhouder. Als een tandenborstel niet goed wordt uitgespoeld kunnen ziektekiemen op de borstel achter blijven. Wanneer de borstel na gebruik niet kan drogen, groeien micro-organismen uit. Ziektekiemen kunnen van borstel naar borstel overgebracht worden als bijvoorbeeld meerdere borstels met de haren tegen elkaar of met de borstel naar beneden in één beker worden opgeborgen.

Bij het tandenpoetsen zijn de volgende punten van belang:

- Ieder kind heeft een eigen tandenborstel voorzien van naam
- Spoel de borstel na gebruik goed uit
- Berg borstels rechtopstaand op, waarbij de haren elkaar niet raken
- Zorg ervoor dat de tandenborstels aan de lucht kunnen drogen
- Was de bekertjes waarin de tandenborstels opgeborgen worden wekelijks af

Voor de tandenborstels heeft Kinderdagverblijf De Scheve Schuit speciale houders aangeschaft om de tandenborstels zo hygiënisch mogelijk op te bergen. In het dagritme is het moment per leeftijdscategorie terug te vinden.

1.5. TOILETHYGIENE

Ontlasting en urine kan ziektekiemen bevatten, waardoor handen en sanitair besmet kunnen raken. Besmetting van handen komt veel voor en daardoor eveneens besmetting van alle contactoppervlakken in de sanitaire ruimte. Dit zijn oppervlakken die na toiletbezoek met de handen worden aangeraakt. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de spoelknop, de kraan, de handdoekhouder, de lichtschakelaar of de deurkruk. Besmette oppervlakken kunnen fungeren als overdrachtsmedium. Op een later tijdstip kunnen langs deze weg overgebrachte ziektekiemen via handmondcontact infecties teweegbrengen.

Om risico's te beperken zijn de volgende zaken van belang:

- Gebruik alleen toiletten op kind hoogte
- Was de handen na toiletbezoek
- Gebruik vloeibare zeep en papieren handdoeken
- Gebruik geen potjes
- Neem geen speelgoed en dergelijke mee naar de WC
- Houdt bij peuters toezicht, om te voorkomen dat peuters vergeten de handjes te wassen

1.6. HYGIENE TIJDENS VERSCHONEN

Het verschonen van een baby brengt risico's met zich mee vanwege het mogelijke contact met ontlasting/urine. Er is een aanzienlijke kans dat het kind, de verzorger of de omgeving besmet raakt met bacteriën.

Waar moet op gelet tijdens het verschonen?

- Houd het verschonen strikt gescheiden van voedselbereiding door middel van aparte werktafels, beide plaatsen zijn voorzien van een tappunt van water.
- Blijf altijd bij een kind tijdens de verschoning, zodat het kind niet van de aankleedtafel af kan vallen, van het trapje af kan vallen, zonder toezicht op de aankleedtafel klautert, zich kan stoten tegen een rand van de aankleedtafel, in het afvalbakje/medicijnkastje of in schoonmaterialen kan snuffelen, geen kleine voorwerpen in zijn mond kan doen, bekneld kan komen te zitten onder de aankleedtafel.

Verschoon kinderen op een daarvoor bestemde ondergrond (verschoonkussen);

- Vervang het aankleedkussen als het beschadigd is
- Zorg dat de bekleding van het aankleedkussen goed te reinigen is
- Gebruik de wasgelegenheid in de schoonruimte
- Gooi luiers na gebruik direct in de daarvoor speciaal bestemde luieremmer

Zorg voor een schone verschoonplek

- Verschoon het kind op het verschoonkussen
- Reinig het verschoonkussen na iedere verschoning.

Reiniging verschoonkussen:

- Maak een oplossing (van allesreiniger in water) in een fles of plantenspuit
- Spuit of giet de oplossing op een wegwerpdoekje
- Neem na het schoonmaken het verschoonkussen met een vochtige doek af
- Droog het verschoonkussen na met een wegwerpdoek of een katoenen handdoek.

Wanneer moet er gedesinfecteerd worden?

- In principe is het niet nodig het verschoonkussen te desinfecteren
- Zorgvuldig huishoudelijk schoonmaken is voldoende
- Na vervuiling met bloed of bloederige diarree moet het verschoonkussen wel gedesinfecteerd worden
- Maak het verschoonkussen eerst huishoudelijk schoon
- Ontsmet het kussen daarna met alcohol 70%
- Laat de alcohol aan de lucht drogen.

Controle aankleedtafel

De aankleedtafel wordt jaarlijks door de directie in januari gecontroleerd op stevigheid, stabiliteit, gebreken en mankementen. Bij twijfel wordt direct contact opgenomen met de fabrikant.

1.7. BINNENMILIEU

1.8. VENTILATIE

Voldoende ventilatie is een voorwaarde voor een gezond binnenmilieu. Als een ruimte bedompt ruikt voor iemand die binnenkomt, is dat een indicatie dat de ventilatie onvoldoende is. Bij onvoldoende ventilatie kunnen onder meer de volgende klachten optreden: hoofdpijn, irritaties aan ogen of slijmvliezen en astmatische klachten. Doordat in slecht geventileerde ruimten onnodig veel ziektekiemen in de lucht aanwezig zijn, neemt ook de kans op infectieziekten toe.

Ventileren

Ventileren is het voortdurend verversen van lucht. Buitenlucht vervangt daarbij de binnenlucht die verontreinigd wordt door het continu vrijkomen van vocht, gassen, geurstoffen, microorganismen en zwevende deeltjes microstof (vaak fijn stof genoemd).

Luchten is het in korte tijd verversen van alle verontreinigde binnenlucht door het wijd openzetten van ramen of deuren. Lucht gedurende ongeveer tien minuten. Hierdoor wordt alle lucht in de ruimte ververst terwijl de temperatuur redelijk constant blijft. In de meeste gevallen is de temperatuur binnen tien minuten weer op peil. Luchten is geen vervanging voor ventilatie. Ook wanneer er voldoende gelucht wordt blijft ventileren noodzakelijk!

Afspraken met betrekking tot ventileren en luchten:

- Open tijdens het gebruik van de ruimten, altijd een luchttoevoer (raam op kiertje of ventilatieroosters).
- Lucht de ruimte extra tijdens bewegingsspelletjes, het stofzuigen en het opmaken van bedjes.
- Lucht 's morgens vroeg de ruimte wanneer er 's nachts niet geventileerd wordt.
- Lucht eventueel in 'pauzes' of activiteiten buiten de ruimte indien er weinig geventileerd wordt.
- Zorg ervoor dat de ventilatievoorzieningen goed werken.
- Zorg voor periodiek onderhoud van mechanische ventilatie en voor het reinigen van ventilatieroosters (zie schoonmaakschema).

1.9. LUCHT- EN VOCHTBALANS

De behaaglijkheid in een ruimte is onder andere afhankelijk van de temperatuur en vochtigheid van de lucht. Als mensen in een ruimte verblijven komt veel vocht vrij. In een vochtige omgeving kan condens optreden. Dit maakt groei van huisstofmijten, schimmels en bacteriën gemakkelijker. Bij condensatie trekt bijvoorbeeld vocht in poreus materiaal zoals matrassen, wat aantrekkelijk is voor schimmels. Gezondheidseffecten die kunnen optreden zijn ontsteking van het neusslijmvlies (hooikoortsachtige verschijnselen), luchtweginfecties, astma of eczeem.

Afspraken voor temperatuur- en vochtbeheersing:

- Stel de temperatuur in de groepsruimte in op 20 °C. Gebruik de zonwering tijdig (vanaf 22 °C). In groepsruimten mag de temperatuur niet lager zijn dan 17 °C en niet hoger dan 27 °C.
- Stel voor slaapkamers de temperatuur in op 20 °C. In slaapkamers mag de temperatuur niet lager zijn dan 15 °C en niet hoger dan 25 °C.
- Voorkom temperatuurschommelingen van meer dan 5 °C.
- Schaf een hygrometer aan (zie actieplan).
- Controleer wekelijks de relatieve luchtvochtigheid in slaap- en groepsruimten.

Binnen zijn er veel bronnen van vocht zoals wasdrogers, dweilwater, en aanwezige personen. Daarnaast kunnen bouwkundige gebreken (lekkage of doorslag, optrekkend vocht, water in de kruipruimte) vochtproblemen veroorzaken.

Vochtproblemen ontstaan als de vochtproductie niet in balans is met de afvoer van vocht via ventilatie.

- De luchtvochtigheid moet tussen de 40% en 60% liggen. Deze kan worden beïnvloed worden door extra ventileren en de het regelen van de temperatuur.

1.10. EXTREEM WARME DAGEN

In Nederland zijn temperaturen boven de 28 °C nog steeds een uitzondering. Echter, wanneer deze temperaturen zich toch voordoen lopen vooral kinderen en ouderen een risico op het krijgen van hitte gerelateerde aandoeningen. Een daarvan is warmte-uitputting, dat kan ontstaan door vochtverlies, zoutverlies of beide tegelijk. Kinderen vormen hierbij zowel vanuit fysiologisch als gedragsmatig oogpunt een risicogroep.

Om deze reden is het wenselijk dat er maatregelen en / of acties afgesproken worden binnen het kindercentrum die ten tijde van dagen met extreme hitte uitgevoerd kunnen worden. Deze maatregelen worden hieronder samengevat en deze instructies treden in werken indien de weersvoorspellingen uitgaan van dagtemperaturen van 28 °C of hoger.

- Doe overdag zo min mogelijk verlichting aan.
- Doe de zonneschermen bij binnenkomst in de groepsruimten naar beneden.
- Zet alle ventilatieroosters open.
- Maak sanitaire ruimtes extra schoon.
- Zorg voor dwarsventilatie.
- Geef extra vocht (niet te koud) aan de kinderen en leid(st)ers en voorkom dorstgevoel.
- Plan geen intensieve bewegingsactiviteiten.

1.11. BINNENLUCHT

1.11.1. ALLERGENEN

Voorwerpen van textiel zoals vloerkleden, gordijnen, matrassen, boxkleden en gestoffeerd meubilair vormen een belangrijke bron van allergenen. Allergenen zijn stoffen die een allergische reactie kunnen veroorzaken zoals astma of allergisch eczeem. Veel kinderen zijn overgevoelig voor allergenen, vooral van huisstofmijten en huisdieren, maar ook wel voor huidschilfers van andere mensen. Allergenen zijn vooral schadelijk voor kinderen die een allergie hebben. Maar gezonde kinderen kunnen door contact met allergenen allergieën ontwikkelen.

Huisdieren zijn doorgaans niet aanwezig in het kindercentrum. Maar hun allergenen worden verspreid via de kleding van mensen die thuis huisdieren hebben. Ook komen allergenen binnen via tweedehands spullen (denk aan banken of knuffels) uit huizen met huisdieren. Daarnaast kunnen allergenen, afkomstig van bomen rondom het kindercentrum of planten in de groepsruimten, voor klachten zorgen. Tref hiervoor de volgende maatregelen:

- Wij kopen speelgoed dat gemaakt is van stoffen die geen allergische reactie oproepen, zoals plastic en hout. Wij vermijden speelgoed zoals knuffels en verkleedkleden.
- Wij hebben geen huisdieren.
- Wij hebben geen planten en bloemen op het kinderdagverblijf.
- Houd goed schoon
- Was alle textiel op 60 °C.

1.11.2. ROOK

Bij verbranding van tabak of wierrook ontstaat veel rook. Rook bestaat uit gassen en vaste deeltjes microstof, een mengsel van honderden verschillende schadelijke stoffen. Deze stoffen hebben een nadelige invloed op de luchtwegen en de longen van zowel de roker als die van de meeroker.

- Het is verboden te roken in het gehele gebouw van het kindercentrum en de buitenruimte van het kindercentrum.
- Wij branden geen kaarsen of wierrook in het kindercentrum.

1.11.3. STOFFIGHEID

De inrichting van de ruimten moet het mogelijk maken ze gemakkelijk schoon te houden. Een goede keuze en opstelling van meubilair en een strak schoonmaakschema voorkomen het ontstaan van stofnesten. Werkzaamheden en activiteiten kunnen veel stof doen opwaaien. Zwevende stofdeeltjes vormen een risico voor de gezondheid (luchtwegklachten bijvoorbeeld), meer nog dan een zichtbaar laagje stof of een stofnest.

- Stel het meubilair zo op dat er geen stofnesten ontstaan. Verplaats het meubilair als er stofnesten worden ontdekt
- Gebruik een natte spons in plaats van een droge wisser, hierdoor wordt voorkomen dat stof in de ruimte (lucht) terechtkomt
- Laat de spons na gebruik drogen

1.11.4. VERF, LIJM EN SPUITBUSSEN

In veel verf, lijm en spuitbussen zitten oplosmiddelen (vluchtige organische stoffen) die tijdens het gebruik verdampen. Deze stoffen kunnen irritatie van slijmvliezen, hoofdpijn en vermoeidheid veroorzaken.

- Gebruik lijm en verf op waterbasis.

Dit geldt ook voor middelen die bedoeld zijn om verfvlekken of lijmresten te verwijderen. Het gebruik van spuitbussen in een kleine ruimte kan leiden tot explosiegevaar. Spuitbussen verspreiden een nevel die gemakkelijk in de longen terecht kan komen en die zeker niet bevorderlijk is voor de gezondheid.

- Gebruik geen spuitbussen in het bijzijn van de kinderen